
INTERVJU | 15/10/2018 |

PIŠE Davor Konjikušić |

DRAGAN UMIČEVIĆ: Kazna meni je poruka drugima

Radio sam apsolutno sve po zakonu. Što se blicanja farovima tiče, napravio sam to nakon što sam od policije dobio odobrenje da ljudima dam ‘zeleno svjetlo’. Bili su promrzli, među njima se nalazilo 11 maloljetnika, od čega šestero male djece. Ako se presuda protiv mene potvrdi, sudovi će imati pravnu praksu po kojoj će moći djelovati u budućnosti

Dragan Umičević (FOTO Davor Konjikušić)

DRAGAN UMIČEVIĆ, osječki volonter udruge Are You Syrious (AYS), prvi je aktivist u Hrvatskoj koji je nepravomoćno osuđen pod optužbom da je izbjeglicama pomagao pri ilegalnom prelasku granice. Umičević je prema presudi Prekršajnog suda u Vukovaru od 25. rujna ove godine kažnjen s 60.000 kuna jer je izbjeglicama pomagao tako da im je svjetlosnim signalima iz svog vozila 'davao upute gdje i kada mogu nezakonito prijeći državnu granicu i ući na područje Republike Hrvatske'. Iz AYS-a poručuju da je riječ o osveti za njihov rad, pogotovo zbog slučaja afganistanske obitelji HUSSINY, koja je u studenome prošle godine ostala bez MADINE, šestogodišnje djevojčice poginule u naletu vlaka na hrvatsko-srpskoj granici. Nepravomoćna presuda donesena je u momentu kada se hrvatsku policiju kontinuirano optužuje za nepoštivanje međunarodnih konvencija i nasilje na našim granicama, na što su reagirale brojne domaće i međunarodne organizacije te institucije. Ministarstvo unutarnjih poslova DAVORA BOŽINOVIĆA u nekoliko je navrata bez

ikakvih dokaza pokušalo diskreditirati rad udruga koje kritiziraju ponašanje hrvatske policije, ali ovo je prvi sudski pokušaj kriminalizacije rada volontera koji pomažu izbjeglicama.

U Osijeku smo razgovarali s optuženim Umičevićem, inače umirovljenim braniteljem, koji kao volonter pomaže izbjeglicama još od 2015. godine, kada su ljudi u migracijama u većem broju počeli stizati u Hrvatsku. Čak i nakon izricanja nepravomoćne presude, kojom je kažnjen enormnim novčanim iznosom, Umičević govori mirno i bez ljutnje, duboko uvjeren u svoju nevinost.

Optuženi ste da ste u noći 21. ožujka ove godine pomogli grupi od 14 migranata prilikom prelaska hrvatsko-srpske granice. Što se konkretno dogodilo? Zašto ste te hladne noći uopće bili u Strošincima?

Negdje oko ponoći dobio sam poziv od udruge AYS da se negdje u polju, u blizini Strošinaca, s hrvatske strane granice nalazi 14 ljudi među kojima i 11 maloljetnika. Svi oni u tom su trenutku prešli granicu i rečeno mi je da žele zatražiti međunarodnu zaštitu i azil u Republici Hrvatskoj, na što imaju pravo jednom kada prijeđu granicu. Među njima su se nalazili članovi obitelji tragično poginule Madine Hussiny, koja je stradala kada je obitelj prošle godine vraćena s hrvatske granice. Hrvatska policija poslala ih je da hodaju prugom i na malu šestogodišnju djevojčicu naletio je vlak. To je bio njihov treći ili četvrti pokušaj da prijeđu srpsko-hrvatsku granicu i u Hrvatskoj zatraže

azil. Te noći sam otišao u Strošince kako bih se uvjerio da neće ponovno biti vraćeni u Srbiju i da će njihova prava biti ispoštovana. Iz Osijeka sam oko ponoći, po snažnoj snježnoj mećavi krenuo u tom smjeru. Ljudi su se već satima nalazili negdje u polju, ali, napominjem, s hrvatske strane granice, jer će se ta činjenica pokazati izuzetno važnom u cijeloj priči. Došavši u Strošince oko petnaest do dva iza ponoći, vidio sam dva policijska kontejnera. Kasnije sam doznao da su policajci ostali skriveni, misleći da sam krijumčar. Zaustavio sam se pored kontejnera, počeo kucati po prozorima i tražiti policajce koji su tek tada bili izašli. Objasnio sam im zašto sam došao, kao i to da se ljudi nalaze negdje u polju. Pitao sam ih da li nam obitelj smije prići, na što su mi oni za to dali odobrenje. Radio sam apsolutno sve po zakonu, jer drugačije nisam ni mogao. Naime, u suprotnom bih ugrozio sebe i rad udruge. Nakon policijske dozvole, ljudi su nam prišli. Tu su bili zadržani nekih dvadeset minuta sve dok po njih nije došao policijski kombi i odveo ih u Policijsku postaju Vrbanja. Policajci su mi rekli da ne moram poći s njima, ali sam ipak odlučio krenuti jer sam želio vidjeti što će se dogoditi s ljudima i hoće li im biti omogućeno da zatraže azil. Nakon dolaska u policijsku postaju, s njima više nisam imao kontakt. Samo sam u prolazu vidio da su bili zatvoreni u nekoj prostoriji, u biti, kao u nekakvom kavezu. Mene su ispitali i nakon sat i pol vremena sam otišao. Nekoliko dana uopće nisam znao što je s njima, a kasnije sam saznao da su preko dva mjeseca bili zatvoreni u Tranzitnom prihvatnom centru za

strance u Tovarniku. Bili su odvojeni i nisu imali pravo na slobodu kretanja.

Dakle, vi u tom trenutku niste bili privedeni ni optuženi za bilo kakve kriminalne aktivnosti?

Ne. Imao sam izbor da sjednem u automobil i odem kući nakon što su ljudi izašli iz polja, ali sam ipak odlučio vidjeti što će biti s njima.

Sud je barem za sada uvažio svjedočenje policajaca u kojem vas optužuju da ste izbjeglicama farovima automobila davali svjetlosne signale. Tvrđite da ste prethodno za to od policajaca zatražili odobrenje i da se sve dogodilo u njihovom prisustvu. Policija ističe da se grupa izbjeglica u tom trenutku nalazila na teritoriju Republike Srbije, iako vaša organizacija tvrdi da su njihove geolokacije dobili tek u trenutku kada su sami prešli granicu?

Kao što sam već rekao, mi smo radili po zakonu jer bi svaka druga opcija policiji dala za pravo da nas privede i kazni. Sve radimo po zakonu.

Osobno nikada nisam bio u kontaktu s tim ljudima, već je komunikacija išla preko AYS-a. Dakle, tih 14 ljudi su te noći kontaktirali AYS, nakon čega je udruga kontaktirala mene. Ni u jednom trenutku nisam bio u direktnom kontaktu s migrantima. Postoje transkripti i razgovori kao i točne geolokacije kojima se sve to potvrđuje. Policija je donijela geolokacije na samu sudsku raspravu, ali nisam siguran da je sud to uvažio, iako je to nama izuzetno važno jer se time potvrđuje da su migranti već bili na

teritoriju Republike Hrvatske. Što se blicanja tiče, napravio sam to samo jedanput i to nakon što sam od policije dobio odobrenje da ljudima dam 'zeleno svjetlo' kako bi nam prišli. Bili su promrzli, među njima se nalazilo 11 maloljetnika, od čega šestero male djece.

Sud vas je krajem prošlog mjeseca nepravomoćno osudio na novčanu kaznu u iznosu od 60.000 kuna. Policija je u optužnom prijedlogu tražila kaznu zatvora i astronomskih 320.000 kuna. Što mislite da je razlog tako velikog iznosa? Jeste li ranije pravomoćno osuđivani?

Nikada nisam osuđivan, napravio sam jedino prometne prekršaje. A razlog je vjerojatno pokušaj da se kroz moj primjer obeshrabri druge koji imaju namjeru pomagati izbjeglicama. Ako se ova presuda potvrdi, sudovi će na određeni način imati pravnu praksu po kojoj će moći djelovati u budućnosti. Nisam ja tu bitan, već činjenica da se ljudi želi demotivirati da pomažu. Ne znam odakle ću platiti kaznu ukoliko presuda postane pravomoćna.

Vjerojatno će mi sjesti na mirovinu, mislim da bi mi AYS i prijatelji pomogli, ali prerano je o tome govoriti.

Kriminalizacija solidarnosti

Jeste li uplašeni nakon presude i osjećate li pritisak u lokalnoj sredini? Hoćete li se nastaviti baviti pomaganjem izbjeglicama?

Apsolutno namjeravam nastaviti volontirati. Osobno ne doživljam to kao pritisak jer smatram da sam napravio ispravnu stvar. Mislim da je važno razvijati društvo koje je zasnovano na solidarnosti. Prije više od dvadeset godina i mi smo se našli u sličnoj situaciji i puno ljudi se i danas sjeća kako je to biti izbjeglica. Moj motiv je bila solidarnost i mislim da nam danas više od svega treba više solidarnosti, ne samo kada je riječ o izbjeglicama, već i u svim drugim segmentima života. Svijet jedino može ići naprijed ako smo solidarni jedni s drugima, ako pokušamo razumjeti jedni druge i biti ljudi. To što hodamo na dvije noge ne čini nas automatski ljudima. Postoji puno drugih stvari koje trebamo napraviti da bismo bili ljudi.

Tijekom sudskog postupka zatražena je i zabrana djelovanja pravne osobnosti udruge, odnosno AYS-a na području Vukovarsko-srijemske županije. Mislite li da je to uvod u kriminalizaciju solidarnosti i aktivnosti organizacija te pojedinaca koji žele pomagati izbjeglicama?

Mislim jer je AYS specifična udruga koja djeluje od samog početka dolaska većeg broja izbjeglica 2015. godine. AYS svojim djelovanjem predstavlja trn u oku trenutne politike hrvatske države prema izbjeglicama jer ukazuje na sve probleme i nepravilnosti koji se događaju. Nažalost, mislim da se jedva čeka prilika da im se nešto pronade i onemogućiti djelovanje. Smatram da je 2015. godine postojala posve druga politika koja je izbjeglice primala, iako je

većina njih željela nastaviti prema zapadnim državama. Unazad nekih godinu i pol dana granice su zatvorene i izbjeglice odjedanput više nisu dobrodošle, iako one konstantno nastavljaju dolaziti i tražiti način da im se omogući nastavak života.

Što je dovelo do promjene odnosa prema izbjeglicama i uopće politika prema pitanju migracija?

Mediji i politika kreiraju javno mnijenje. Na početku su ljudi bili dobrodošli, tada su i policajci prema njima bili solidarni i na neki način su razumjeli njihovu situaciju. Ali da se razumijemo, policajci rade svoj posao, rade ono što im se kaže i ono što moraju. Danas su te iste izbjeglice na određeni način kriminalizirane. Ako se sto puta ponovi da ti ljudi žele samo neke beneficije, kruha bez lopate, onda ostaje takvo mišljenje. Mislim da se kod nas dosta ljudi boji. U medijima se potencira negativan stav o muslimanima, piše se da među izbjeglicama ima terorista, kao i da dolaze ovdje s nekim određenim ciljem. Misli se da je njihov cilj 'osvajanje Europe' i narušavanje našeg načina života. Pogledajte samo količinu mržnje na pojedinim portalima, ali zapravo ta mržnja proizlazi iz straha. Ne zanosim se time da je svatko tko je prešao granicu super, ali ako ćemo tako selektirati, onda treba postaviti sve na neke zdrave temelje i tim ljudima dati priliku da se integriraju i da naprave nešto od svojih života. Mislim da bi se većina ljudi koji su prešli granicu sutra vratila u svoje države ako bi se tamo smirila situacija. Biti izbjeglica i ostati bez

života koji je bio dobar je strašno. Preko noći ostanješ bez posla, obitelji, kuće i onda kreneš na put od nekoliko tisuća kilometara da bi negdje našao utočište, a naletiš na zid, odbijanje, na udarce i maltretiranje.

Nakon velikog broja iskaza izbjeglica i reagiranja domaćih te inozemnih organizacija, možete li kao čovjek s terena imati ikakvo povjerenje u institucije?

Mislim da su institucije uvjetovane politikom i da nisu neovisne. I to ne samo u ovom slučaju, već i u mnogim drugim, što smatram glavnim problemom. Rad hrvatskog pravosuđa ne bih komentirao. Mislim da direktive dolaze iz Europske unije. Dok je direktiva bila da se tim ljudima omogući da prelaze granice, ljudi su granice prelazili, a danas kada direktive idu u smjeru onemogućavanja prolaska, granice se teško prelaze.
